

Zpravodaj

Odborné vzdělávání v zahraničí

č. 1

(20. ledna)

Reforma italského školského systému	3	Nový zákon (únor 2000) vytváří jednotnou soustavu všeobecného a odborného vzdělávání rozdělenou do tří stupňů: 3-6 let, 6-12 let, 12-18 let věku.
Reforma maturity v Itálii	4	Maturita se skládá ze čtyř zkoušek, z nichž tři jsou písemné a jedna ústní.
Německo řeší problémy migrantů	4	Dokument o profesní přípravě a dalším vzdělávání mladých migrantů. Nutnost osvojení německého jazyka; nabídka učebních míst pro migranty.
Na vysokou školu bez maturity	6	Zavedení diplomu umožňujícího přístup k vysokoškolskému studiu (DAEU) ve Francii. Přípravné kurzy.
Zorka Husová Terciární neuniverzitní vzdělávání v Nizozemsku	7	Zařazení vyšších odborných škol – HBO do sféry vysokoškolského vzdělávání. Charakteristika HBO. Uplatnění absolventů.
Vzdělávání v Norsku	9	Struktura vzdělávacího systému. Odborné vzdělávání, vysokoškolské vzdělávání. Úloha sociálních partnerů.
Pomocní vychovatelé	11	Povolání pomocný vychovatel pro mladé lidi, kteří nemohou najít zaměstnání. Činnosti prováděné pomocnými vychovateli.
Místo cizích jazyků ve vzdělávacích programech evropských zemí	12	Počet vyučovaných cizích jazyků a věk, ve kterém se žáci začínají učit první jazyk. EURYDICE.
Co nového v časopisech	14	Formation Emploi, 2000, č. 71; L'Enseignement Technique, 2000, č. 187; Vocational training, 2000, č. 20
Nové knihy v knihovně	15	
Příloha I/2001 Burkart Sellin: Anticipace vývoje v povoláních a kvalifikacích	1-8	Doporučení a závěry založené na přehledu inovací metod a nástrojů používaných v Evropské unii.
Příloha II/2001 Memorandum o celoživotním učení	1-8	Překlad pracovního materiálu Evropské komise – I. část

Do dvanáctého ročníku vstupuje Zpravodaj s upraveným názvem. Je to důsledek změny jména jeho vydavatele; z Výzkumného ústavu odborného školství se stal Národní ústav odborného vzdělávání. Je to již druhá úprava názvu Zpravodaje. Poprvé se jeho název změnil v roce 1998, kdy bylo reorganizováno bývalé oborové informační středisko a původní Zpravodaj informačního střediska VÚOŠ dostal jméno Zpravodaj VÚOŠ. Tentokrát jsme se rozhodli využít nutnost změnit název Zpravodaje k tomu, abychom zřetelněji vyjádřili jeho zaměření, které zůstává přes všechny proměny jeho názvu stejné, a přidali jsme podtitul Odborné vzdělávání v zahraničí.

Čtenáře zároveň upozorňujeme na změnu v adrese (viz tiráž), která se obešla bez stěhování (část ulice Pod Stanicí byla přejmenována na Weilovu).

V příloze tohoto čísla Zpravodaje najdete první část překladu pracovní verze memoranda Evropské unie o celoživotním učení. Na zářijové konferenci k 50. výročí založení VÚOŠ ohlašovali jeho brzké zveřejnění dva účastníci: zástupce CEDEFOP (Soluň) a českého oddělení sítě EURYDICE (Praha).

Vzdělávání je jednou z oblastí, do které Evropská unie svým členským státům nezasahuje jinak, než vydáváním různých doporučení. Ve většině dokumentů k tomuto tématu se zdůrazňuje odpovědnost jednotlivých členských zemí za vlastní systémy vzdělávání a odborné přípravy.

Na nutnosti učinit celoživotního učení běžnou součástí lidského života se všechny státy EU shodují. V memorandu, které volně navazuje na Evropský rok celoživotního učení (1996), se zřetelně projevuje nové pojetí celoživotního učení. Vyznačuje se pragmatickým přístupem k dalšímu vzdělávání, jehož hlavním úkolem není formovat a dále rozvíjet osobnost člověka, ale spíše zvyšovat jeho kvalitu jako „lidského zdroje“, tedy úroveň jeho profesních znalostí a dovedností. Celoživotní učení se má stát hlavní zbraní proti nezaměstnanosti a vylučování ze společnosti, protože zvyšuje zaměstnatelnost a zlepšuje sociální integraci. S pomocí takto pojatého vzdělávání se již dnes na různých místech Evropy, kde došlo k velkým strukturálním změnám, vyrovnávají se ztrátou pracovních příležitostí v tradičních oborech těžkého průmyslu, zemědělství atd. Snaží se je nahradit nově vznikajícími pracovními příležitostmi především v oblasti informační a komunikační techniky, pro které se lidé připravují v různých kurzech. Základní kvalifikace ve výpočetní technice (práce s textovými procesory, s databázovými programy apod.) je v Evropské unii známa pod poněkud metaforickým názvem „evropský řidičský průkaz na počítače“ (*a European Computer Driving License*).

Další rozsáhlé příležitosti k celoživotnímu učení nabízí studium cizích jazyků, kterých je v současné EU oficiálně dvanáct či jedenáct (irština se započítává jen v některých případech). Funkce angličtiny jako dorozumívacího jazyka zvýhodňuje anglicky mluvící země. Ideální Evropan by však měl kromě své mateřštiny ovládat ještě alespoň dva další jazyky.

Jak jsme již ve Zpravodaji upozorňovali, je letošní rok 2001 v Evropské unii prohlášen za Evropský rok jazyků. V jeho první polovině předsedá EU Švédsko. Švédština nepatří mezi světové jazyky a Švédové si dobře uvědomují, že s ní nevystačí. Znalost angličtiny je ve Švédsku téměř samozřejmostí, například diplomové práce se většinou píše v angličtině.

Prioritou švédského předsednictví, proklamovanou anglicky, jsou tři „E“: *Employment, Environment, Enlargement*. Čili: zaměstnanost, životní prostředí, rozšíření (EU). To poslední by se mělo týkat i nás. Proto je nejvyšší čas začít s celoživotním učením a pilně studovat cizí jazyky. **AK**

Reforma italského školského systému

Italský parlament přijal 10. února 2000 rámcový zákon č. 30 o novém uspořádání školského systému. Ten vytváří jednotnou soustavu všeobecného a odborného vzdělávání, která je rozdělena do těchto stupňů:

- elementární stupeň, který poskytuje předškolní výchovu; je tříletý a navštěvují ho děti ve věku 3 – 6 let;
- primární stupeň, který je sedmiletý a navštěvují ho děti ve věku od 6 do 12 let;
- sekundární stupeň, který je pětiletý a navštěvuje ho mládež ve věku od 12 do 18 let.

Zákon poprvé zavádí kromě povinnosti docházet do školy i povinnost vzdělávat se. Školní docházka je povinná do 15 let, povinnost vzdělávat se však končí až dosažením osmnácti let. Po ukončení povinné školní docházky si mladí lidé zvolí, jakým způsobem budou pokračovat ve vzdělávání. Mají tři možnosti. Mohou dále navštěvovat sekundární všeobecně vzdělávací školy, sekundární odborné školy nebo mohou navázat učební poměr v podnicích. Ty jsou povinny zajistit jim odborné vzdělávání v rozsahu minimálně 240 hodin ročně. Pro toto podnikové vzdělávání budou vydány minimální standardy, které zajistí rovnocennost jeho obsahu v rámci celého státu.

O rozhodnutí žáků, jakou formou budou po ukončení povinné školní docházky pokračovat ve vzdělávání, musí školy informovat úřady práce. Žáci ovšem mohou zvolený způsob pokračování ve vzdělávání změnit, a to i v jeho průběhu. Při přechodu do jiné formy vzdělávání se jim uznají do té doby získané vědomosti a dovednosti. O tom, v jakém rozsahu se tak stane, rozhodují zvláštní výbory.

Docházka do zařízení předškolní výchovy není povinná. Zákon předpokládá vznik tak velké nabídky možností předškolní výchovy, že se jí budou moci účastnit všechny děti, jejichž rodiče o ni projeví zájem. Vzdělávání v primárním stupni je koncipováno jako jednotný celek, a je ukončováno státní závěrečnou zkouškou. Její výsledky napomáhají žákům orientovat se při rozhodování o formě pokračování ve vzdělávání. V sekundárním stupni jsou zřízeny čtyři směry vzdělávání: humanitní, přírodovědný, technický a umělecký, zahrnující i hudební vzdělávání. Obsah vzdělávání v počátečních dvou ročnících je koncipován tak, aby žáci mohli snadno přecházet z jednoho směru vzdělávání do jiného.

Zákon předpokládá integraci všeobecného a odborného vzdělávání. Všechna vzdělávací zařízení sekundárního stupně se nazývají *licei*. Mají značnou autonomii v oblasti správy i tvorby učebních plánů. Od druhého ročníku mohou nabízet své vlastní vzdělávací programy. Rámcový zákon bude konkretizován vládními nařízeními. Vláda již vypracovala pětiletý harmonogram zavádění nových opatření, přípravy způsobů financování vzdělávání, obecných kritérií pro tvorbu školských učebních plánů apod.

Uznává se, že úspěch tak rozsáhlé reformy je závislý na kvalitě práce učitelů. Jsou proto pro ně připravovány speciální kurzy pro zvyšování a zdokonalování kvalifikace.

Ke změně struktury vzdělávacího systému má dojít od září 2001. Zatím však není dostatečně vybudována infrastruktura potřebná pro realizaci všech projektovaných změn. Zvláště velké obtíže se očekávají při zavádění integrovaného způsobu všeobecného a odborného vzdělávání. ■

Pramen:

Italien. Umfassende Reform des Schulsystems. CEDEFOP INFO, 2000, č. 2, s. 1 a 5.

Italien. Ausbildungspflicht bis Vollendung des 18. Lebensjahres verlängert. CEDEFOP INFO, 2000, č. 2, s. 6.

<p><i>Uvedeným tématem se zabývá i tento článek Zpravodaje VÚOŠ: ... aby byla škola vlídnější 4/99</i></p>
--

Reforma maturity v Itálii

Podle podílu mladých lidí, kteří absolvovali vyšší sekundární vzdělávání ukončené maturitní zkouškou, a podle podílu lidí ve věku 30-34, kteří absolvovali vysokou školu, zaujímá Itálie ve statistikách Evropské unie jedno z posledních míst. Tato skutečnost podnítila italskou vládu k rozhodnutí reformovat maturitu tak, aby se stala „evropštější“. Očekává se, že to, kromě jiného, usnadní přístup absolventů italských sekundárních škol na zahraniční univerzity.

Zákon z 10. prosince 1997 stanoví, že se maturita skládá ze čtyř zkoušek. Tři zkoušky jsou písemné. Jde o zkoušku z mateřského jazyka, z matematiky v přírodovědně zaměřeném studiu a z řečtiny nebo z latiny ve studiu zaměřeném humanitně. Třetí písemnou zkouškou je zkouška, jejíž témata se vybírají ze všech vyučovacích předmětů, jimž se vyučovalo v posledním postupném ročníku. Při písemné zkoušce z mateřského jazyka si žáci mohou vybrat, zda napíše článek pro časopis, dopis, nebo zda budou analyzovat určený text a vypracují k němu komentář. Při třetí zkoušce žáci dostávají zadány otázky, na které odpovídají. Klade důraz na to, aby žáci při této zkoušce prokázali schopnost analyzovat zadání a náležitě zdůvodňovat své odpovědi.

Čtvrtá zkouška tvořící součást maturity je ústní. Žáci ji skládají před sedmičlennou komisí, v níž jsou zastoupeni odborníci na různé disciplíny. Čtyři členové komise jsou učitelé školy, na které žák skládá maturitní zkoušku, zbývající členové reprezentují regionální a místní správu. Žák sám si vybírá téma, o kterém chce pojednat. Každý člen komise má právo zasahovat v kteroukoli chvíli do jeho vystoupení a vyžadovat vysvětlení či zdůvodnění uváděných argumentů.

Při hodnocení výsledků maturitní zkoušky se přihlíží i k průběžnému hodnocení výkonů žáků v posledních třech ročnících studia. Z možných 100 bodů může žák získat nejvýše 80 na základě výsledků dosažených při čtyřech zkouškách tvořících maturitu, zbývajících 20 bodů odráží průběh jeho studia. Přihlíží se přitom také k mimoškolním aktivitám žáka, k jeho účasti na kulturních či sportovních akcích, k jeho umělecké tvořivosti či k jeho úsilí ovládnout cizí jazyky.

Maturitní zkoušky v Itálii jsou do značné míry standardizovány. To může vyvolávat problémy, protože se v některých případech jejich obsah nemusí krýt s obsahem programů vzdělávání v konkrétní škole. To znesnadňuje možnost využívat výsledků maturitních zkoušek k hodnocení kvality práce škol. V Itálii je proto zakázáno publikovat údaje o úspěšnosti žáků při maturitních zkouškách, které by nebyly doprovázeny údaji o „školské úmrtnosti“, tedy o počtu žáků, kteří nebyli úspěšní již v průběhu vzdělávání. ■

Pramen: Catsaros, Catherina – Schuchman, Jacqueline: L'Italie choisit un baccalauréat plus européen. Le Monde de l'éducation, 1999, č. 273, s. 58-59.

Německo řeší problémy migrantů

Za migranty se v Německu považuje asi 10 milionů osob dvou odlišných kategorií. Jde jednak o příslušníky jiných národností než národnosti německé, kteří přišli do Spolkové republiky hledat zaměstnání a dočasně nebo trvale se v ní usídlili, jednak o Němce, kteří z různých důvodů před delší dobou emigrovali a v posledních letech se vrátili do své vlasti. Pro osoby této skupiny se však častěji používá označení *Spätaussiedler*. Osoby uvedených dvou skupin mají více odlišných znaků než znaků shodných. Jedno je však spojuje: zpravidla neovládají dobře němčinu, nebo ji neznají vůbec, a pohybují se v prostředí, které je jim z různých důvodů cizí. Mnozí z nich jsou svým okolím stále vnímáni jako odlišný prvek společnosti a někteří jsou vystaveni projevům xenofobie a rasismu.

U Němců, kteří se vrací z ciziny, by mohla být špatná znalost mateřského jazyka překvapující. Jde však o lidi pocházející z rodin, v nichž v cizině žilo již několik generací. Tamnímu prostředí se přizpůsobili natolik, že přejali nejen jeho kulturu a zvyklosti, ale i jazyk. Většina těchto navrátilců přišla do Německa ze zemí bývalého Sovětského svazu. Z cizinců si někteří neosvojili základy němčiny ani po desetiletích pobytu ve Spolkové republice. Vliv uzavřených národnostních komunit tu zřejmě vykonává své.

Nedostatečná znalost němčiny obě skupiny obyvatel hluboce poznamenává. Jejich příslušníci nejsou úspěšní při školském vzdělávání, obtížně získávají kvalifikaci a nesnadno hledají zaměstnání. To je vytlačuje na okraj společnosti a vyvolává s tím spojené sociální problémy.

Statistické údaje potvrzující tuto skutečnost jsou k dispozici pouze v případě cizinců. Navrátilci mají status domácích obyvatel a nesledují se jako samostatná skupina.

Podle výzkumu provedeného Spolkovým ústavem pro odborné vzdělávání – BIBB získalo v roce 1998 základní vzdělání jen 81 % cizinců odpovídajícího populačního ročníku. 42 % ukončilo hlavní školu, 29 % reálnou školu a 10 % vyšší sekundární školu. V téže roce se snažilo získat učební místo v duálním systému 56 % z 15-18letých migrantů. Podařilo se to však jen 38 % z nich. V oborech příslušejících do kategorie řemesel a svobodných povolání se učí 9 % cizinců, v oborech průmyslových a obchodních 9 % a v oborech veřejných služeb 3 % cizinců. To neodpovídá jejich podílu ve věkové skupině, který dosahuje 13 %. V atraktivních oborech, jakými jsou například obory zabývající se informačními technologiemi, je podíl cizinců velice nízký. Kumulují se nejčastěji v oborech, o které nemají Němci zájem, jako například ve stavebnictví apod. Značné rozdíly v možnostech získat odborné vzdělání jsou ve skupině cizinců i mezi muži a ženami. Přes lepší výsledky ve školském vzdělávání získalo v roce 1998 učební místo jen 32 % dívek, zatímco z hochů se začalo učit 43 %. Z cizinců ve věku od 20 do 29 let nemělo v roce 1998 žádnou uznávanou kvalifikaci 33 % osob, mezi Němci téže věkové skupiny je to jen 8 %.

Tato situace vyvolává velkou pozornost orgánů státní správy, odborů i reprezentantů zaměstnavatelů. Pracovní skupina „Profesní příprava a další vzdělávání“ Společenství pro práci, vzdělávání a schopnost konkurence vypracovala dokument o profesní přípravě a dalším vzdělávání mladých migrantů. (Uvedené Společenství sdružuje reprezentanty zaměstnavatelů, zaměstnanců, spolkové a zemské správy a další zainteresované instituce.)

V úvodních částech dokumentu se uvádí, že odstraňování překážek, které leží v cestě začleňování migrantů do společnosti má význam nejen z hlediska sociálně politického, ale i hospodářského. Při klesajícím počtu nově narozených dětí je nutno počítat s tím, že cizinci budou i nadále významně přispívat k ekonomickému rozvoji Německa. Toto hledisko je nutno zdůrazňovat především zástupcům podniků, po nichž se bude požadovat pomoc při prosazování různých opatření.

Dokument považuje za prvořadý úkol vypracovat a prosadit opatření usnadňující mladým migrantům osvojit si německý jazyk. To je záležitostí škol. Školy musí vynaložit všechny síly na to, aby mladým cizincům umožnili získat závěrečné certifikáty. Učitelé se musí přestat zaměřovat na učební deficity migrantů a musí se naučit odhalovat jejich přednosti, nadání a speciální způsobilosti. V některých případech bude nutné zavést vyučování němčině jako cizímu jazyku, často bude zapotřebí vyčlenit čas pro zprostředkování znalostí odborné terminologie potřebné pro úspěšné absolvování profesní přípravy. Významnou roli musí sehrát poradenské služby, které by se měly orientovat i na rodiče žáků.

Úkolem podniků je rozšiřovat nabídku učebních míst vhodnou pro cizince. Zvláštní roli přitom musí sehrát podniky vlastněné zahraničními subjekty. Bude vhodné organizovat stáže migrantů v jejich mateřských zemích.

Mladým cizincům, kteří z nějakých důvodů nezískají učební místo, bude nutné intenzivněji nabízet vzdělávací možnosti v rámci sociálních opatření. Stejnou pozornost je nutno věnovat

cizincům, kteří přišli do Spolkové republiky ve vyšším věku a nemohli tak získat potřebné školní vzdělání. Jim budou určeny zvláštní kurzy v rámci dalšího vzdělávání.

Druhou stránkou problematiky migrantů jsou postoje, které k nim zaujímá společnost. Určitá část obyvatel migranty nevnímá příznivě a mnozí se vůči nim projevují pravicového extremismu. Neonacistické skupiny sahají k různým provokacím a vyvolávají rasově motivované násilí. To vede k hledání prostředků, jimiž by bylo možno zvýšit toleranci společnosti vůči odlišnosti migrantů a posílit její odvahu aktivně vystupovat na obranu demokracie. Značnou aktivitu v tomto směru vyvíjejí odbory a zaměstnavatelské svazy. O nich se lze informovat na internetové stránce « www.dgb.de/idaten/komm-rechts.doc ». Jedním z programů určených pro školy je projekt „Projeviti odvahu pro demokracii“. Má tři formy, pro něž je společné, že ukazují na možnosti, jak demokratickým způsobem prosazovat své zájmy a jak bránit projevům rasismu. V rámci projektu si žáci prohlubují vědomosti o dějinách rasismu v Německu, získávají informace o zvláštностech kultury a postojů migrantů a učí se formám soužití s cizinci. ■

Pramen: BIBB: Ausbildungschancen für Jugendliche ausländischer Herkunft verstärken!; Aus- und Weiterbildung von jungen Migranten und Migrantinnen; Horn, Ralf – Klemm, Matthias: Projektschultage „Für Demokratie Courage zeigen“. Gewerkschaftliche Bildungspolitik, 2000, č. 9-10.

Na vysokou školu bez maturity

Již od roku 1956 mohou být ve Francii přijati ke studiu na vysokých školách i ti, kdo nemají bakalaureát. Musí ovšem absolvovat kurs organizovaný univerzitami a složit speciální zkoušku. Nejprve šlo o zkoušku ESEU – *Examen spécial d'entrée à l'université* (zvláštní zkouška pro vstup na univerzitu). Od roku 1969 měla tato zkouška dvě formy. Forma A otevírala přístup na humanitní obory, forma B na obory přírodovědecké.

V roce 1989 byly obě zkoušky ESEU nahrazeny nově koncipovanou zkouškou EAES – *Examen d'accès à l'enseignement supérieur* (zkouška pro přístup k vysokoškolskému studiu). Podmínky pro složení zkoušky se změkčily, maximální doba přípravy ke složení zkoušky – počítáno od zahájení studia v přípravném kurzu – se prodloužila ze tří na čtyři roky, byla otevřena možnost hodnotit úspěšnost účastníka kurzu průběžně a kromě toho byly zavedeny kapitalizovatelné jednotky využitelné pro postupnou certifikaci výsledků studia.

V roce 1994 došlo k dalším změnám. Byl zaveden diplom DAEU - *Diplôme d'accès aux études universitaires* (diplom umožňující přístup k univerzitnímu studiu). Ti, kdo získají tento diplom se mohou ucházet o přijetí ke studiu na všech vysokých školách přijímajících absolventy lyceí a mohou se zúčastnit konkurzů na přijetí do veřejných služeb, vyžadujících složení bakalaureátu.

Kurzy připravující k získání DAEU organizuje ve Francii 71 univerzit. Ve školním roce 1998/99 je navštěvovalo 12 394 posluchačů. Kurzy trvají jeden rok a mají rozsah minimálně 224 vyučovací hodiny. Ve variantě A, v níž se účastníci připravují k přijetí do humanitních oborů, se studuje francouzština, cizí jazyk a další dva obory, které si posluchač vybírá ze seznamu vypracovaného univerzitou. Ve variantě B, určené pro zájemce o přírodovědné obory, se studuje francouzština, matematika a dva obory z nabídky tvořené fyzikou, chemií, biologií a přírodními vědami.

Do kurzů mohou být přijati uchazeči, kteří mají více než dvacet let a dva roky byli zaměstnáni, nebo uchazeči, kteří mají více než 25 let, ale nezískali profesní zkušenost. ■

Pramen: Le diplôme d'accès aux études universitaires. L'Enseignement Technique, 2000, č. 187, s. 16-17.

Uvedeným tématem se zabývají i tyto články Zpravodaje VÚOŠ:

Přístup na vysoké školy bez maturitní zkoušky – evropský trend 7-8/98

SRN – maturita již není podmínkou pro přijetí k vysokoškolskému studiu 4/96

Terciární neuniverzitní vzdělávání v Nizozemsku

Zorka Husová

Terciární sektor vzdělávání byl v Nizozemsku nově uspořádán zákonem o vysokém školství a vědeckém výzkumu, který byl přijat v roce 1993. Tento zákon zařadil mezi vysoké školy i vyšší odborné školy HBO (*Hoger Beroosponderwijs*), které se původně považovaly za součást sekundárního vzdělávání a po té se řídily zákonem o vyšším odborném vzdělávání. Všechny vyšší odborné školy HBO mají právo užívat název „*Univerzita odborného vzdělávání*“.

V současné době existuje 59 HBO, z nichž přibližně jedna třetina je veřejných, ostatní jsou soukromé. Ze statických údajů v akademickém roce 1998/99 vyplývá, že počet studentů dosáhl 285 tisíc a každým rokem se zvyšuje přibližně o pět procent. Ve studijním roce 1999/2000 bylo přijato do prvního ročníku HBO 90 tisíc nových studentů. V porovnání s univerzitami, kde je počet studentů konstantní a představuje přibližně 160 tisíc studentů, se jeví HBO jako velmi perspektivní.

HBO jsou instituce s velkým počtem studentů. V průměru na jedné HBO studuje 10 – 25 tisíc studentů, na největší z nich až 35 tisíc. Poskytují odborné vzdělávání v těchto oblastech: zemědělské, technické, ekonomické, sociální a kulturní, umělecké, pedagogické a zdravotní péče. Jedna instituce zpravidla nabízí výuku ve více oblastech, ale může se zaměřit pouze na jednu.

Pro tento typ vzdělání je charakteristické:

- Studium trvá obvykle 4 roky, maximálně 6 let. Jeho délka závisí na počtu získaných kreditů, tzv. „studijních bodů“, každý kredit je v rozsahu 40 studijních hodin. Studenti musí získat 42 kreditů za rok, tzn. za celé studium 168 kreditů. To platí pro studenty všech forem studia. První část studia je přípravná, jde o tzv. propedeutickou etapu. V ní lze strávit maximálně dva roky. Na ni navazuje vlastní odborné studium, v němž se studenti specializují na konkrétní obor. Praktická příprava, kterou studenti absolvují mimo vzdělávací instituci, je v rozsahu od sedmi měsíců do jednoho roku v závislosti na typu kurzu. Student nemůže pokračovat ve studiu, pokud nezíská patřičný počet kreditů za přípravnou fázi studia a úspěšně nevykoná základní zkoušku.
- Existuje denní a dálková forma studia a od roku 1992 i experimentální kooperativní forma, tzv. „kooperativní vzdělávání“, v níž se střídá studijní období s plným pracovním obdobím, které se nezapočítává do doby studia.
- Podmínkou pro přijetí je úspěšně ukončené sekundární vzdělávání event. přijímací zkouška (*colloquium doctum*). Další požadavky si mohou stanovit jednotlivé školy v závislosti na oboru studia. Počet přijímaných studentů je stanoven vládou (*numerus clausus*) podle požadavků trhu práce.
- Studium probíhá formou přednášek, případně laboratorních prací, samostatného studia a formou povinné praxe.
- Hodnocení znalostí je průběžné, každé 2-3 měsíce studenti skládají postupové zkoušky z každého předmětu. Základní zkoušku skládají studenti po ukončení prvního ročníku (propedeutické části) maximálně do dvou let od zahájení studia. Po ukončení čtvrtého ročníku studenti vykonávají závěrečnou zkoušku většinou písemnou formou, zpracováním odborného tématu a následnou obhajobou.
- Absolventi technických a zemědělských směrů získají titul *ingenieur* (*Ing.*), absolventi ostatních směrů získají titul *baccalaureus* (*Bc.*). Studenti, kteří zanechají studia ještě před

oficiálním ukončením, obdrží osvědčení, v němž je uveden výčet úspěšně složených zkoušek a dosažená úroveň.

➤ Školy HBO dostávají od státu prostřednictvím Ministerstva pro vzdělávání, kulturu a vědu finanční příspěvek, který pokrývá téměř 75 % celkových nákladů na vzdělávání. Příspěvek je stále více založen na „výstupním financování“, podle počtu studentů, kteří úspěšně ukončili studium. 20 % nákladů na vzdělávání pokrývá školné a zbylých 5 % je kryto formou placených služeb jinými subjekty.

➤ Studenti na HBO platí školné, které v roce 1998/99 činilo na denním studiu 1250 EUR. Existuje však systém studijních podpor – stipendií, které pokrývají výdaje studenta na studium. Na pokrytí dalších výdajů mohou studenti požádat o státní doplňkovou půjčku, která je splatná až po ukončení studia. Jestliže vláda sníží maximální finanční hranici půjčky, kompenzuje to např. nabídkou volných jízdenek pro veřejnou dopravu.

➤ Školy si sami tvoří vlastní kurikula pro jednotlivé vzdělávací programy. V roce 1997 školy souhlasily s tím, že 70 % jejich kurikulů bude založeno na národní kvalifikaci (v důsledku rozšiřování národních kvalifikací pro každý studijní program). Oblast kvalifikací není řízena právními regulacemi a z toho důvodu si školy kolektivně vytvořily kvalifikace odvozené z profilu absolventa, který popisuje základní profesní činnosti.

➤ Vzrůstá počet programů přednášených v anglickém jazyce a tím je více programů přístupnějších pro zahraniční studenty.

V roce 1989 byl v Nizozemsku zaveden nový evaluační systém, který počítá se samoevaluací, tzn. s vnitřním systémem kontroly kvality vzdělávacích programů, a s kontrolní činností několika nezávislých komisí (hospitačních), složených z externích odborníků. Hospitační komise navštěvují školy jednou za čtyři roky. Na základě výsledků hodnocení kvality vzdělávacích programů a kvality výuky vydávají zprávu, která je veřejně publikována a je ukazatelem kvality školy. Za kontrolu vzdělávání na HBO zodpovídá „*HBO-raad*“ – Sdružení institucí vyššího odborného vzdělávání, které určuje pravidla evaluace. Každá škola (instituce) je povinna reagovat na případné připomínky a doporučení hospitační komise.

➤ Spolupráce mezi univerzitními a neuniverzitními terciárními institucemi existuje zejména v oblasti magisterských programů. V současné době nabízejí HBO téměř padesát magisterských programů, které vznikly jako experiment v roce 1996, mají postgraduální charakter a jsou odborně orientované. Vláda na ně finančně nepřispívá. Titul *Master* nemá právní ochranu jako oficiální titul nabízený nizozemským vyšším vzděláváním, ačkoliv absolventi univerzit mohou tento titul užívat. Akreditaci magisterských programů provádí komise složená z odborníků vybraných na základě vědeckých a profesních specifických expertíz. Většinu magisterských programů HBO nabízejí na základě spolupráce s univerzitami v Anglii. Programy jsou většinou v anglickém jazyce a absolventi HBO získají magisterský diplom na základě anglického právního ustanovení.

Uplatnění absolventů vyšších odborných škol je v současné době velmi dobré. Během prvních tří měsíců po ukončení studia získá práci 90 % absolventů. Pouze 3 % absolventů „*hogescholen*“ nemohou získat práci jeden rok po ukončení studia.

Požadavky na počet absolventů HBO na trhu práce rostou rychleji než je počet kvalifikovaných absolventů vstupujících na pracovní trh a v roce 2002 se očekává jejich obrovský nedostatek (přibližně 150 tisíc).

Vzhledem k vysokému počtu studentů v neuniverzitním vyšším odborném vzdělávání, jsou „*hogescholen*“ nejvýznamnějším zásobitelem trhu práce. ■

Na základě materiálu zpracovaného Zorkou Husovou byl vytvořen ještě jeden článek, který bude pod názvem Sekundární a terciární vzdělávání v Nizozemsku uveřejněn v dalším čísle Zpravodaje.

Vzdělávání v Norsku

Všeobecné a odborné vzdělávání se v Norsku považuje za nástroj k realizaci národních cílů v oblasti hospodářské politiky, politiky regionů, zaměstnanosti a pracovního trhu. Zdůrazňuje se význam vzdělání pro uplatnění na trhu práce a tím pro zajištění existence každého člověka. S ohledem na to je zabezpečení vzdělávání prvořadým úkolem státu. Každý mladý člověk, který ukončil povinnou školní docházku, má zákonem dané právo na tříleté všeobecné nebo odborné vzdělávání ve (vyšších) sekundárních školách. Nabídka možností vzdělávání musí být tak široká, aby poskytla každému, bez ohledu na jeho sociální situaci a na místo jeho bydliště, dostatek možností volby vzdělávací dráhy. Vzdělávání v zařízeních veřejného sektoru je bezplatné, žáci sekundárních škol a vysokoškolští studenti si však sami hradí náklady na učebnice a učební pomůcky.

Norsko (1999)	
počet obyvatel:	4 500 000
hustota osídlení:	14,3 obyvatel/km ²
HDP na osobu:	34 000 US\$
nezaměstnanost:	3,2 %
podíl osob ¹ s vysokoškol. vzděláním:	22 %
podíl osob ¹ s vyšším sekund. vzděl.:	77 %

¹ Jde o osoby starší 16 let

Vzdělávání významně ovlivňují sociální partneři. Ti se podílejí na tvorbě koncepce vzdělávání i na její praktické realizaci. Všechny jejich úkoly jsou rámcově vymezeny zákony.

Zvláštní úkoly plní sociální partneři v odborném vzdělávání. Jsou zastoupeni v poradních a rozhodovacích orgánech na všech úrovních správy:

- v ústřední radě pro podnikové odborné vzdělávání (*Rådet for fagopplæring i arbeidslivet RFA*),
- ve dvaceti národních radách pro vzdělávání (*Opplæringsråd*) v odborných grémiích pro jednotlivé obory,
- ve výborech pro odborné vzdělávání v jednotlivých provinciích (*Yrkesoppælringsnemnda*)
- ve výborech pro zkoušky jednotlivých provincií (*prøvenemndene*) a ve výborech pro řešení stížností (*ankenemndene*).

V devadesátých letech byla reformována struktura vzdělávacího systému. Zároveň byl aktualizován obsah vzdělávání. Cílem těchto opatření bylo vytvořit jednotnější vzdělávací systém s dobře koordinovaným všeobecným a odborným vzděláváním na všech úrovních. V roce 1993 byl přijaty rámcové osnovy, jimiž se řídí primární a sekundární vzdělávání i vzdělávání dospělých. V letech 1994 až 1997 bylo spojeno 98 regionálních vysokých škol s 26 většími státními vysokými školami a byly stanoveny jednotné podmínky pro přijímání ke studiu na nich. Na univerzity a vysoké školy byly přeneseny úkoly v oblasti dalšího vzdělávání. V roce 1994 bylo reformováno vyšší sekundární všeobecné a odborné vzdělávání, aby každý, kdo ukončil povinnou školní docházku, mohl uplatnit své právo absolvovat minimálně tříleté vyšší sekundární vzdělávání. V roce 1997 byl snížen věk vstupu do školy ze sedmi na šest let a povinná školní docházka byla prodloužena z devíti na deset let. Spolu s tím byl zaveden nový systém výuky cizím jazykům. V roce 1999 vstoupil v platnost nový školský zákon týkající se primárního a sekundární vzdělávání i některých oblastí vzdělávání dospělých. V témže roce byly reorganizovány odborné technické školy, které nabízejí vzdělání, jež svou úrovní leží mezi vzděláním sekundárním a terciárním. Bylo modernizováno

vzdělávání učitelů. Uvedenou řadu reforem má dovršit připravovaná „kompetenční reforma“ vzdělávání dospělých a odborného dalšího vzdělávání.

Za vzdělávání ve školách všech stupňů, včetně vzdělávání vysokoškolského a vzdělávání dospělých odpovídá Ministerstvo pro církevní záležitosti, vzdělávání a vědu (*Kirkeundervisnings- og forsskningsdepartement KUF*). To připravuje standardy a kurikula, kontroluje vzdělávací instituce, zajišťuje zkoušky a formuluje politiku výzkumu. V provinciích působí 18 státních úřadů pro záležitosti vzdělávání, které podléhají ministerstvu. Na místní úrovni odpovídají za povinné vzdělávání obce a za vyšší sekundární vzdělávání správní úřady provincií. Vysoké školy podléhají přímo ministerstvu.

Většina žáků navštěvuje státní školy. V soukromých primárních školách se učí jen 1,5% žáků, v soukromých sekundárních školách 4% žáků a soukromé vysoké školy navštěvuje 10% studentů.

Státní vzdělávací systém zahrnuje:

- desetileté školy poskytující počáteční a nižší sekundární vzdělání,
- (vyšší) sekundární školy, v nichž se realizuje jednak tříleté všeobecné vzdělávání, které je orientováno teoreticky a připravuje ke vstupu na vysoké školy, jednak čtyřleté odborné vzdělávání, které kombinuje dvouleté vzdělávání ve školách s dvouletou profesní přípravou a poskytuje oficiálně uznávanou kvalifikaci k výkonu povolání,
- univerzity a vysoké školy.

Studium ve středních všeobecně vzdělávacích i v odborných školách začíná jednoletou základní částí, na kterou navazuje specializované vzdělávání. To se uskutečňuje v patnácti studijních oborech: všeobecně vzdělávací a obchodní obor, umělecký obor, sport a tělesná výchova. Tyto tři obory lze studovat na všeobecně vzdělávacích sekundárních školách. Neposkytují profesní kvalifikaci. Jejich absolventi mohou vstoupit na vysoké školy nebo po ukončení základní části vzdělávání mohou přejít do odborně zaměřených oborů. K těmto oborům patří: zdravotní a sociální péče, design, zemědělství, lesnictví a rybářství, hotelnictví a potravinářství, hlavní stavební výroba, přidružená stavební výroba, elektrotechnika a elektronika, strojírenství a hutnictví, chemie, dřevařství, obchodní činnosti, media a komunikace. V závěru studia mohou žáci absolvovat některý z téměř sta úzce specializovaných kurzů. Po ukončení takových kurzů může žák vstoupit do učňovské přípravy nebo absolvovat další specializační kurz ve škole. Absolventi odborných sekundárních škol získávají vysvědčení o kvalifikaci pro některé ze dvou set povolání.

Profesní příprava učňů je integrální součástí vzdělávání ve (vyšších) sekundárních školách. Uskutečňuje se většinou formou „modelu 2+2“. První dva ročníky se učení vzdělává ve škole, další dva ročníky v podniku, a to na základě učební smlouvy. Profesní přípravu v podnicích sleduje výbor pro odborné vzdělávání provincie. Ten zřizuje pro každý obor výbor pro závěrečné zkoušky. Jeho úkolem je zkoušky organizovat a provádět. Po složení závěrečné zkoušky žáci získávají vysvědčení o získané kvalifikaci.

V Norsku existuje 54 technických odborných škol, v nichž lze získat neuniverzitní postsekundární vzdělání. Přijímají úspěšné absolventy odborných sekundárních škol. Studium je dvouleté, poskytuje speciální odborné způsobilosti a vědomosti z oblasti ekonomie a řízení. Absolventi získávají titul „technik“.

Norský stát je zřizovatelem čtyř univerzit, šesti vysoce specializovaných vysokých škol vědeckého zaměření, 26 vysokých škol a dvou uměleckých vysokých škol. Kromě toho existuje 26 soukromých vysokoškolských institucí, které nabízejí státem uznané vzdělávací programy. Vzdělávání ve státních vysokých školách je bezplatné. Studenti soukromých vysokých škol platí školné, ale získávají státní podporu. Všechny vysoké školy v Norsku jsou zapojeny do sítě vysokých škol, jejímž cílem je zabezpečit vysokou kvalitu a produktivitu vzdělávání a výzkumu. Podmínky pro přijetí k vysokoškolskému studiu stanovuje stát a jsou stejné jak pro univerzity, tak pro ostatní vysoké školy. Obecnou podmínkou pro přijetí je

úspěšné absolvování tříletého oboru na všeobecně vzdělávací sekundární škole nebo získání uznávané profesní kvalifikace.

Vzdělávání financuje stát, jednak prostřednictvím obcí, které pečují o školy poskytující vzdělání v době povinné školní docházky, jednak prostřednictvím provincií, které odpovídají za (vyšší) sekundární školy a za odborné technické školy. Vysokým školám přiděluje finanční prostředky přímo stát. Soukromé školy, které poskytují primární a sekundární vzdělání, získávají od státu příspěvky pokrývající 85 % nákladů na vzdělávání. Finanční příspěvky získávají i podniky, které zabezpečují profesní přípravu učňů. Výši těchto příspěvků stanoví každoročně národní shromáždění, zpravidla však pokryjí náklady na profesní přípravu v plném rozsahu. ■

Pramen: <http://www.trainingvillage.gr/etv/vetsystems/report/no0600>

*Uvedeným tématem se zabývá i tento článek Zpravodaje VÚOŠ:
Odborné vzdělávání v Norsku 11/99*

Pomocní vychovatelé

V rámci programu „Povolání – mladí“ vznikají ve Francii nová povolání, určená absolventům sekundárních škol, kteří nesnadno nacházejí místo na trhu práce. Kromě jiných bylo vytvořeno povolání pomocný vychovatel. V lednu 2000 našlo v tomto povolání uplatnění 62 000 mladých lidí. 57 % z nich pracovalo v počátečních školách, 28 % v nižších sekundárních školách – *collèges* – a 14 % v lyceích. Služeb pomocných vychovatelů využívá asi jedna třetina veřejných škol a je reálný předpoklad, že se v souvislosti s rozšiřováním programu Povolání – mladí (který získal nový, výstižnější název Nové služby, povolání – mladí) počet škol, v nichž budou působit pomocní vychovatelé podstatně zvýší. Nová místa pro pomocné vychovatele se vytvářejí především v souvislosti se snahou ministerstva školství odstranit ze škol projevy násilí.

V průměru připadá jeden pomocný vychovatel na 200 žáků. Ve velkých průmyslových aglomeracích je však tento poměr mnohem příznivější.

Podle šetření provedeného Céreq vykonávají pomocní vychovatelé ve školách tyto činnosti:

- dohlížejí na žáky a zajišťují jejich bezpečnost,
- pomáhají učitelům při vyučování,
- organizují zájmové činnosti žáků,
- pracují ve školních knihovnách a v informačních střediscích,
- uplatňují se při využívání informačních technologií,
- zajišťují doučování žáků a pomáhají jim při zpracovávání domácích úkolů,
- udržují kontakty s rodiči žáků a působí v sociálních střediscích,
- věnují pozornost problémovým žákům,
- napomáhají integraci znevýhodněných žáků,
- organizačně zajišťují stáže žáků lyceí v podnicích,
- plní administrativní úkoly.

Pro povolání pomocných vychovatelů je charakteristická velká rozmanitost činností, které vykonávají. V průměru se pravidelně věnují šesti z uvedených aktivit.

Pramen: Les aides éducateurs. Effectifs et activités. L'Enseignement Technique, 2000, č. 187, s. 15-16.

*Uvedeným tématem se zabývá i tento článek Zpravodaje VÚOŠ:
Programy pomoci francouzským absolventům škol při přechodu do zaměstnání 6/2000*

Místo cizích jazyků ve vzdělávacích programech evropských zemí

Rok 2001 byl vyhlášen Evropským rokem jazyků. Má se tím připomenout skutečnost, že význam znalosti cizích jazyků roste a způsobilost komunikovat nejen v některé ze „světových řečí“, ale i v „jazyce sousedů“, by měla být samozřejmou součástí všeobecného vzdělání i profesní kvalifikace. Může se to zdát paradoxní, vždyť současně sílí snahy umožnit lidem kontakty s cizojazyčnou oblastí pomocí mateřského jazyka: zvyšuje se počet překládaných titulů knih, časopisy se vydávají v různých jazykových mutacích, dabují se filmy i televizní pořady – a koneckonců sama Evropská unie vydává většinu svých dokumentů v národních jazycích členských zemí. Přesto však platí, že význam znalosti cizích jazyků vzrůstá, a to nejen proto, že usnadňuje mobilitu osob v evropském prostoru, ale i proto, že otevírá cestu k evropskému občanství, charakterizovanému kromě jiného porozuměním pro různé druhy národních kultur a zvyklostí.

Ve všech evropských zemích (částečně s výjimkou Irska) se osvojení znalosti cizího jazyka – nebo alespoň vytvoření základů pro ně – považuje za jeden z hlavních cílů základního vzdělávání a tedy za úkol, který mají plnit školy. Informační síť Eurydice sledovala, jakým způsobem školské systémy v jednotlivých evropských zemích tento úkol plní a jak vyučování cizím jazykům zařazují do svých vzdělávacích programů. Šetření se zaměřilo na předškolní zařízení, primární školy, nižší sekundární školy a všeobecně vzdělávací vyšší sekundární školy. Nepostihlo tedy ani situaci v odborném školství, ani situaci na vyšších a vysokých školách. Výsledky zjištění se vztahují ke školnímu roku 1999/2000 a uvádí je publikace *Místo cizích jazyků v evropských vzdělávacích systémech (1999/2000)*¹.

Doba zahájení vyučování 1. cizího jazyka

Věk, ve kterém se žáci v rámci povinné školní docházky začínají učit prvním cizímu jazyku, se v jednotlivých evropských zemích liší a pohybuje se od šesti do dvanácti let.

Věk žáků/ počet zemí	Země
6/2	Lucembursko, Norsko
8/6	Belgie (Brusel a německy mluvící společenství), Itálie, Lichtenštejnsko, Rakousko, Španělsko
9/9	Česká republika, Estonsko, Kypr, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Polsko, Rumunsko, Řecko
10/6	Belgie (Franc. společenství), Dánsko, Německo, Nizozemsko, Portugalsko, Slovensko
11/5	Bulharsko, Francie, Island, Slovinsko, Velká Británie
12/1	Belgie (Vlámské společenství)

Ve Švédsku a ve Finsku rozhodují o tom, kdy započne vyučování prvním cizímu jazyku samy školy. Jsou však určeny věkové hranice, v jejichž rozmezí k tomu musí dojít. Ve Švédsku je to 7 – 10 let věku žáků, ve Finsku 7 – 9 let věku žáků.

¹ **La place des langues étrangères dans les systèmes éducatifs européens (1999/2000).** [Místo cizích jazyků v evropských vzdělávacích systémech (1999/2000).] Bruxelles, EURYDICE, Unité européenne 2000.

V některých zemích se ověřuje možnost jiné strukturace učebních plánů a tedy i zahájení vyučování prvním cizím jazyku v jiném postupném ročníku. V Rakousku se mohou žáci začít učit prvním cizím jazyku v 6 letech, v Itálii v 7 letech, ve Francii a ve Slovinsku v 9 letech a na Islandu v 10 letech.

V Irsku není vyučování cizím jazyku povinné.

Počet vyučovaných cizích jazyků

V rámci povinné školní docházky se žáci učí jednomu až třem cizím jazykům. Jejich vyučování však nikdy nezačíná ve stejném ročníku.

Jednomu cizím jazyku se v rámci povinné školní docházky učí žáci v Belgii (Brusel, Francouzské společenství, německy mluvící společenství), v České republice, v Dánsku, v Itálii, v Maďarsku, v Norsku, v Polsku, v Portugalsku, ve Slovinsku, ve Španělsku a ve Velké Británii.

Dvěma cizím jazykům se žáci učí v Belgii (Vlámské společenství), v Bulharsku, v Estonsku, ve Francii, ve Finsku, na Islandě, na Kypru, v Lichtenštejnsku, v Litvě, v Lotyšsku, v Rakousku, v Rumunsku, v Řecku, na Slovensku a ve Švédsku.

V některých ze zemí, v nichž studium ve školách gymnaziálního typu začíná již v době povinné školní docházky, je v učebních plánech těchto škol zařazeno jako povinný vyučovací předmět více cizích jazyků, než v ostatních druhách škol. Je tomu tak v Německu (2 : 1), v Rakousku (3 : 2) a v Nizozemsku (3 : 2).

Školy s rozšířenou výukou cizích jazyků, školy s vyučováním v cizím jazyce

V 17 sledovaných zemích mohou žáci plnit povinnost školní docházky ve školách nebo ve třídách s rozšířenou výukou cizích jazyků nebo ve školách, v nichž vyučování probíhá z větší části v cizím jazyce. Jednotlivé země se liší tím, ve kterém věku mohou žáci vstoupit do uvedených druhů škol.

Věk žáků	Země
5	Belgie (Francouzské společenství)
6	Francie (<i>sections internationales</i>), Finsko, Německo Slovinsko
7	Litva, Lotyšsko
8	Česká republika (základní škola), Estonsko, Slovensko (základní škola)
10	Maďarsko
11	Itálie
13	Česká republika (gymnázium), Francie (<i>sections européennes</i>)
14	Bulharsko, Slovensko (gymnázium)
15	Polsko, Rumunsko

Uvedeným tématem se zabývá i tento článek Zpravodaje VÚOŠ:

Vyučování cizím jazykům ve všeobecném sekundárním vzdělávání 10/97

Co nového v časopisech

FORMATION EMPLOI	
<p>Grasser, Benoît – Rose, José L'expérience professionnelle, son acquisition et ses liens à la formation. [Profesní zkušenost, její získávání a její vztahy k profesní přípravě.] Formation Emploi, 2000, č. 71, s. 5-19, lit. 29, 3 foto. Profesní zkušenost je dnes předmětem mnoha výzkumů. Různé aspekty profesní zkušenosti a způsoby jejího získávání. Možné vztahy mezi profesní zkušeností a profesní přípravou: zkušenost jako doplněk profesní přípravy, jako náhrada formální profesní přípravy, zkušenost ovlivněná počáteční přípravou. Vztahy mezi profesní zkušeností, počáteční přípravou, dalším vzděláváním a vzděláváním na pracovišti. Problematika uznávání profesní zkušenosti.</p>	<p>Bessy, Christian La certification des compétences en Grande-Bretagne. Les risques d'exclusion induits par la valorisation d'aptitudes générales. [Certifikace způsobilostí ve Velké Británii. Nebezpečí vylučování vznikající valorizací obecných schopností.] Formation Emploi, 2000, č.71, s. 21-35, lit. 25, 1 tab. Britský systém certifikace profesních způsobilostí založený na <i>National Vocational Qualifications</i> (NVQ). Uvádějí se problémy spojené s vymezením norem hodnocení způsobilostí. Konečné hodnocení probíhající v rámci tohoto systému vede totiž k znevýhodňování méně úspěšných žáků, protože se při něm posuzují obecné způsobilosti.</p>
<p>Delgoulet, Catherine – Gonon, Olivier L'épreuve de l'apprentissage en milieu de carrière: Conditions affectives et motivationelles. [Zkouška učení uprostřed profesní kariéry: afektivní a motivační podmínky.] Formation Emploi, 2000, č. 71, s. 53-64, lit. 31. Stále více pracovníků je nuceno vzdělávat se v průběhu svého zaměstnání. Sledují se vztahy mezi věkem a průběhem profesní přípravy. Různými metodami se analyzují kognitivní a volní faktory podmiňující učení mladých a starších pracovníků. Prokazuje se význam hodnocení vlastní způsobilosti učít se, které ovlivňují úspěšnost při vzdělávání i v zaměstnání.</p>	<p>Correia, Mario – Pottier, François La „formation tout au long de la vie“: Progression professionnelle ou adaptation aux contraintes. [Celoživotní učení: profesní vzestup nebo přizpůsobení se nutnosti.] Formation Emploi, 2000, č.71, s. 65-82, lit. 26, 8 tab. Na základě průzkumu provedeného ve vzorku posluchačů, kteří se účastní dalšího vzdělávání na Národní konzervatoři pro řemesla, se sledují faktory, které ovlivňují průběh vzdělávání. Jde o osobní cíle posluchačů, o jejich profesní zkušenosti, délku dalšího vzdělávání a získávané certifikáty. Sledují se vztahy mezi těmito faktory a úspěšností dalšího vzdělávání.</p>
L'ENSEIGNEMENT TECHNIQUE	VOCATIONAL TRAINING
<p>Clercy, Jean Du livre blanc à la réforme des BEP. (Deuxième partie.) [Od bílé knihy k reformě BEP. (Druhá část.)] L'Enseignement Technique. 2000, č. 187, s. 7-9. Pokračování z čísla 186. Význam technologie jako základu dnešní kultury. Vytváření osobních projektů budoucnosti každého žáka. Stupeň rozvoje alternačního vzdělávání, podíl sociálních partnerů na profesní přípravě a decentralizace odborného vzdělávání. Vyžaduje se autonomie zařízení poskytujících profesní přípravu. Vzdělávání vyučujících. Návrh zřízení „observatoře“ profesní přípravy.</p>	<p>Bainbridge, Steve - Murray, Julie Political and legal framework for the development of training policy in the European Union. [Politický a právní rámec pro rozvoj politiky odborné přípravy v Evropské unii.] Vocational training, 2000, č. 20, s. 5-18. Lit. 40. Popis vývoje politiky profesní přípravy od r.1957 do r.1992. Obecné principy pro její uskutečnění obsažené v Římské smlouvě. Charakteristika nezávazných usnesení přijatých od poloviny 70. do poloviny 80. let. Přehled akčních programů ustavených v letech 1986-1991. Maastrichtská smlouva.</p>
<p>Berlin memorandum on the modernisation of vocational education and training. Guidelines for the creation of a dual, plural and modular (DPM) system of lifelong learning. [Berlínské memorandum o modernizaci odborného vzdělávání a přípravy. Vodítka pro vytvoření duálního, pluralitního a modulárního (DPM) systému celoživotního učení.] Vocational training, 2000, č.20, s.19-26. Strategický dokument připravený poradním výborem Oddělení práce, odborného vzdělávání a přípravy a ženských záležitostí berlínského senátu. Memorandum bylo předáno Spolkovému ministerstvu pro školství, vědu, výzkum a techniku.</p>	<p>In search of quality in schools. The employers' perspective. [Usilí o kvalitu ve školách. Hledisko zaměstnavatelů.] Vocational training, 2000, č.20, s.27-36. 8 tab. Názory zaměstnavatelských organizací ze 7 zemí EU (Rakouska, Dánska, Francie, Německo, Itálie, Nizozemska, Spojeného království) na způsoby zlepšení kvality primárního a sekundárního vzdělávání. 10 klíčových bodů, kterými by se školská politika měla řídit. Kvalita vzdělávání v 7 uvedených zemích ve srovnání s dalšími zeměmi podle statistik OECD.</p>

VOCATIONAL TRAINING	
<p>Senker, Peter - Rainbird, Helen - Evans, Karen - Hodkinson, Phil - Keep, Ewart - Maguire, Malcom - Raffé, David - Unwin, Lorna</p> <p>Working to learn: a holistic approach to young people's education and training. [Práci k učení: holistický přístup ke vzdělávání a přípravě mladých lidí.]</p> <p>Vocational training, 2000, č.20, s.37-46. Lit.12.</p> <p>Vážné nedostatky v politice vzdělávání a přípravy mladých lidí ve věku 16-19 let ve Velké Británii. Nutnost zásadní reformy. Pracoviště jako tvořivé a motivující místo pro učení.</p>	<p>Kazamaki Ottersten, Eugenia - Steedman, Hilary</p> <p>Low-skilled people on the European labour market: towards a minimum learning platform? [Lidé s nízkou kvalifikací na evropském trhu práce: k minimálnímu základu učení?]</p> <p>Vocational training, 2000, č.20, s.47-51. Lit.13.</p> <p>Projekt "Newskills" podporovaný výzkumem TSER (<i>Targeted socio-economic research</i>) zkoumá úroveň kvalifikací v některých evropských zemích (Francie, Nizozemsko, Portugalsko, Švédsko, Spojené království). Nízké kvalifikace odpovídají 2. úrovni ISCED. Polovina až dvě třetiny lidí ze skupiny ISCED 2 se v přehledu IALS (Mezinárodní výzkum gramotnosti dospělých) umístila na 1. a 2. úrovni. Snaha dovést lidi s nízkou kvalifikací k pokračování v sekundárním vzdělávání, a zvýšit tak jejich zaměstnatelnost.</p>
<p>Schneeberger, Arthur</p> <p>The concept of a minimum learning platform, educational contents, and methods for improving the low-skilled. [Koncept minimálního základu učení, obsah vzdělávání a metody pro zlepšení situace lidí s nízkou kvalifikací.]</p> <p>Vocational training, 2000, č.20, s.52-56. 1 tab., lit.4.</p> <p>Podle projektu "Newskills" je pro účast ve vzdělávání po ukončení povinné školní docházky rozhodující předchodí úspěšnost v povinném vzdělávání. Pro muže je navíc důležitá ekonomická návratnost investic do vzdělávání a reálný příjem, který je možné zčásti vydat na další vzdělávání. Příklady z Rakouska.</p>	<p>Carneiro, Roberto</p> <p>Achieving a minimum learning platform for all - Critical queries, influencing strategies, and policy options. [Dosažení minimálního základu učení pro všechny - kritické otázky, vlivné strategie a politické možnosti volby.]</p> <p>Vocational training, 2000, č.20, s.57-63. 4 tab., lit.4.</p> <p>Definování minimálního základu učení pro všechny je nezbytným, ne však dostačujícím krokem. Je třeba nalézt účinné strategie pro řešení tohoto problému u různých cílových skupin. Prevence a náprava. Zaměřit vzdělávání na to, co je skutečně důležité. 4 pilíře učení: učit se být, znát, pracovat a žít spolu.</p>

Nové knihy v knihovně

Národní vzdělávací fond

Prognózování potřeby vzdělání a odborné kvalifikace v zemích procházejících ekonomickou transformací: poučení vyplývající ze západoevropských zkušeností. Praha, Národní observatoř pro odborné vzdělávání a trh práce [2000]. 39 s.

Přehled o dalším odborném vzdělávání v České republice. Praha, NVF 1999. 35 s.

Klíčové ukazatele. Odborné vzdělávání a příprava ve střední a východní Evropě. Praha, NVF 1999. 88 s.

The vocational education and training system in the Czech Republic. Recent Changes, Challenges and Reform Needs. Prague, NVF 1999. 92 s.

Strategie rozvoje lidských zdrojů pro Českou republiku. Diskusní verze pro pracovní konferenci „České lidské zdroje na křižovatce“ konané 9.-10. 11. 2000 v Praze. Praha, NVF 2000. 103 s.

Výstupy programu EU PHARE. Projekt Vzdělávání učitelů v evropských záležitostech. Soubor příruček pro učitele a žáky základních a středních škol.

Interaktivní a kooperativní strategie v evropských projektech škol. Praha, UK – Pedagogická fakulta Centrum evropských studií 2000. 63 s.

Poznáváme Evropskou unii. Praha, UK – Ped. fakulta Centrum evropských studií 2000. 59 s.

Česká republika – Evropa – svět. Praha, UK – Pedagogická fakulta Centrum evropských studií 2000. 59 s.

Jak žijí a učí se mladí Evropané. Praha, UK – Ped. fakulta Centrum evropských studií 2000. 78 s.
Dny Evropy ve škole. Praha, UK – Pedagogická fakulta Centrum evropských studií 2000. 72 s.
Evropský klub ve škole. Praha, UK – Pedagogická fakulta Centrum evropských studií 2000. 57 s.
Čteme si o Evropě. Praha, UK – Pedagogická fakulta Centrum evropských studií 2000. 63 s.
Internet, Evropská unie a česká škola. Praha, UK – Pedagogická fakulta Centrum evropských studií 2000. 57 s.
Evropská unie do kapsy aneb desatero do Evropy. Praha, UK – Pedagogická fakulta Centrum evropských studií 2000. 96 s.

Walterová, Eliška – Ježková, Věra: **Žijeme v Evropě.** Průvodce evropskou terminologií pro učitele a studenty učitelství. 2. rozšíř. a přeprac. vyd. Praha, UK – Pedagogická fakulta 2000. 124 s.

EURYDICE

European Glossary on Education. Volume 2. Educational institutions. [Evropský glosář vzdělávání. II. svazek. Vzdělávací instituce.] Brussels, EURYDICE 2000. 199 s.

Eurydice, the information network on education in Europe. 20 years promoting better understanding of education systems. [Eurydice, informační síť o vzdělávání v Evropě. 20 let podpory lepšího porozumění vzdělávacím systémům.] Brussels, EURYDICE 2000. 102 s. *Těž ve francouzštině.*

Bjørnåvold, Jens: **Making learning visible.** Identification, assessment and recognition of non-formal learning in Europe. [Zviditelnit učení. Identifikace, hodnocení a uznávání neformálního učení v Evropě.] Luxembourg, Office for Official Publications of the European Communities 2000. 223 s.

Konzervatoře a odborné hudební vzdělávání. Sborník referátů a diskusních příspěvků IV. muzikologicko-pedagogické konference. Sestavil Václav Dvořák. Praha, VÚOŠ 2000. 55 s., příl.

Graham, Gordon: **Filosofie umění.** 1. vyd. Brno, Ballister & Principal 2000. 251 s. Sg. 24 859
Setkáme-li se s nějakým dílem nebo textem nebo příběhem, nemůžeme doufat, že v něm odhalíme něco, co určí jedinou správnou interpretaci.

Michels, Ulrich: **Encyklopedický atlas hudby.** 1. vyd. Praha, Lidové noviny 2000. 611 s. Sg. 24 858

Kotek, Josef: **Dějiny české populární hudby a zpěvu (1918-1968).** 1. vyd. Praha, Academia 1998. 373 s.

Zrod trampské písně úzce souvisí s rozvojem našeho trampského hnutí po první světové válce. Tedy se samovolným sdružováním městské mládeže (namnoze ze sociálně slabších vrstev), která své zklamání z války a poválečného neklidu kompenzovala idealizovaným návratem k přírodě a k tulácké romantice.

Připravujeme:

- Přejít ze školy do zaměstnání v USA
- Sekundární a terciární vzdělávání v Nizozemsku
- Struktura kvalifikace zaměstnanců HORECA ve Francii a v USA
- Německý systém včasného rozpoznání vývoje kvalifikací

Zpravodaj Odborné vzdělávání v zahraničí (do roku 2000 Zpravodaj VÚOŠ)

Vydavatel: Národní ústav odborného vzdělávání – Anna Konopásková

Weilova 6, 102 00 Praha 10 – Hostivař. Tel. 7486 22 51, fax 7486 33 80.

E-mail: konopask@nuov.cz Vydávání povoleno MK ČR pod č. registrace E 10679.